

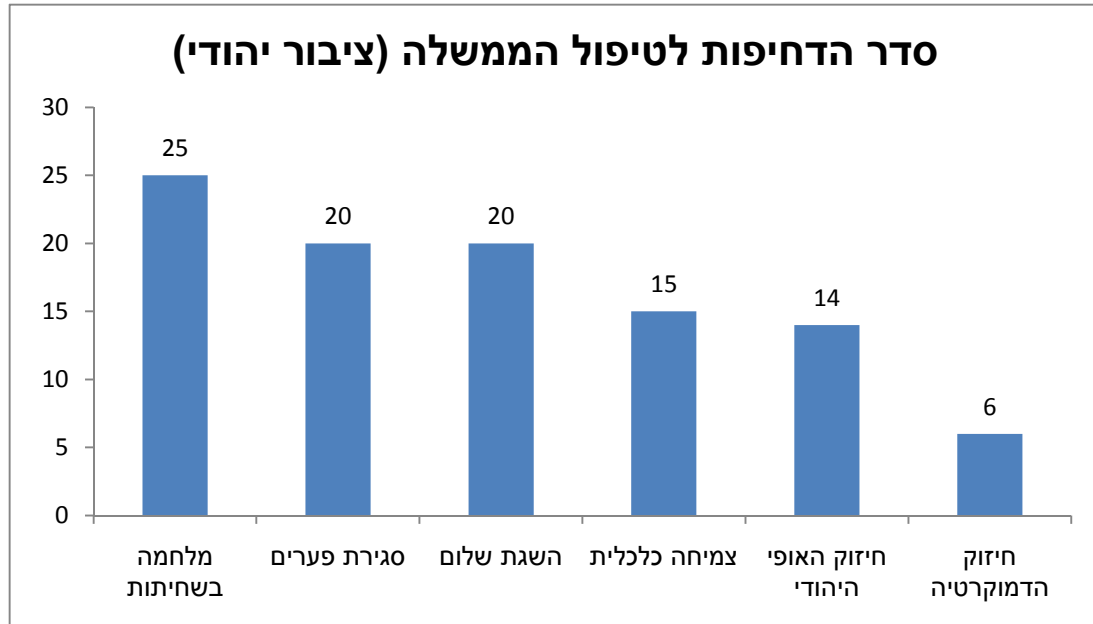
מדד השלום - אוקטובר 2010 פרופ' אפרים יער ופרופ' תמר הרמן

תקציר הממצאים

- **זמן מתאים למשא ומתן?** רוב ברור (64%) בציבור היהודי סבורים כי עכשיו הוא זמן מתאים לחזור למשא ומתן עם הרשות הפלסטינית בחסות ארצות הברית. רוב גדול יותר (72%) תומכים במשא ומתן כזה, אבל רק 33% מאמינים כי הוא עתיד לשאת פרי.
- **היש מחיר להמשך ההקפאה?** רוב ברור (74%) תומכים בדרישת נתניהו מההנהגה הפלסטינית להכיר בישראל כמדינת העם היהודי כתנאי להמשך הקפאת הבנייה בהתנחלויות. בציבור הערבי רוב מכריע (79%) מתנגדים לדרישה זו.
- **היש מחיר לשלום?** בתמורה לשלום קבע עם הפלסטינים בתמיכת ארצות הברית מחצית מהציבור היהודי מוכנים לפינוי ההתנחלויות שמחוץ לגושי ההתנחלות הגדולים (מיעוט גדול של 43% מתנגדים). לעומת זאת רק מיעוט (28%) חושבים שישראל צריכה לחתום על הסכם כזה ולשלם בפינוי כל ההתנחלויות בשטחים (רוב של 65% מתנגדים לפינוי). בציבור הערבי יש תמיכה סוחפת (80%) בפינוי מלא תמורת הסכם קבע.
- **ומתנחלים שירצו להישאר?** הציבור היהודי חצוי בשאלה אם לאפשר להם להישאר בבתיהם לאחר פינוי השטחים והעברתם לרשות הפלסטינית – 47% תומכים במתן אפשרות כזו ו-48% מתנגדים לכך. בציבור הערבי הרוב (56%) מתנגדים.
- **האם תתקבל ה"סחורה"?** רוב גדול (73%) סבורים שאם יחתם הסכם, הנהגת הרשות הפלסטינית לא תוכל לעמוד במחויבויותיה בגלל התנגדות החמאס וגופים אחרים. לעומת זאת רוב דומה (70%) סבורים כי אם ממשלת ישראל תחתום על הסכם שלום, היא תוכל לעמוד בהתחייבויות שקיבלה עליה חרף ההתנגדות של גורמים כאלה ואחרים מבית.
- **ומי שחושב אחרת?** רוב (51%, לעומת 43%) סבורים כי יש להשאיר את ליברמן בתפקידו כשר החוץ אף על פי שבפורומים מרכזיים הוא הציג דעות מנוגדות לדעותיו של ראש הממשלה נתניהו בנוגע לחידוש שיחות השלום. רוב זהה גם סבור שנתניהו אינו צריך לפרק את הקואליציה עם ישראל ביתנו על רקע זה ולהקים קואליציה חדשה עם קדימה.
- **מה רוצים הפלסטינים באמת?** גם כיום רוב מכריע בציבור היהודי (80%) סבורים כי הפלסטינים לא השלימו עם קיומה של מדינת ישראל והיו מחסלים אותה אילו יכלו. יתרה מזו, 74% סבורים כי לא יהיה שינוי בעמדתם זו גם אם יחתם עמם הסכם שלום.
- **ומה הכי דחוף?** בתשובה על השאלה מהו הנושא הדחוף ביותר שעל הממשלה לטפל בו העמידו הנשאלים היהודים בראש את המלחמה בשחיתות וכינון מינהל תקין (25%), ולאחר מכן – בסדר יורד: סגירת פערים כלכליים חברתיים והשגת הסכם עם הפלסטינים (20% בשני המקרים); קידום הצמיחה הכלכלית ורמת החיים (15%); חיזוק האופי היהודי של המדינה (14%); חיזוק

אופייה הדמוקרטי (6%). בראש סדר הדחיפות של הציבור הערבי עומד הסכם שלום (38%); ולאחר מכן – קידום הצמיחה הכלכלית ורמת החיים (31%); חיזוק האופי הדמוקרטי של המדינה (14%).

תרשים החודש

הממצאים בהרחבה

אחת הטענות של המתנגדים לחידוש המשא ומתן המדיני היא כי הרעיון טוב אך העיתוי – גרוע. בדקנו אפוא מה חושב הציבור בשאלה זו. מתברר כי רוב ברור (64%) בציבור היהודי, סבורים כי עכשיו הוא זמן מתאים לחזור למשא ומתן עם הרשות הפלסטינית בחסות ארה"ב. בציבור הערבי יש לכך גם כן רוב אם כי קטן במעט (59%). פילוח התשובות על פי הגדרה עצמית של הנשאלים בדבר מידת הדתיות שלהם מעלה הבדלים חריפים: בעוד שרק כשליש מן החרדים והדתיים סבורים שהזמן הנוכחי מתאים למשא ומתן, הרי שבקרב המסורתיים והחילונים יש רוב (69%-74% בהתאמה) המצדד בעיתוי הנוכחי כזמן מתאים למשא ומתן.

מעבר לכך מן הראוי לחזור לציין כי גם כיום, כבעבר בציבור היהודי יש רוב גדול (72%) התומכים במשא ומתן, אבל רק 33% מאמינים כי הוא עתיד לשאת פרי. בציבור הערבי המגמה דומה אם כי הפער בין התמיכה לאמונה קטן יותר כאן שיעור התומכים הוא 58% ואילו שיעור המאמינים בתוצאות הוא 38%. כלומר, הפער הקטן יותר נעוץ בעיקר בשיעור התמיכה הנמוך יותר בציבור הערבי.

כידוע, הפלסטינים תובעים הקפאה של הבנייה בהתנחלויות כתנאי לחידוש המגעים ואילו ישראל דורשת לכך תמורה – הכרה בה כמדינת העם היהודי. בציבור היהודי יש רוב ברור (74%) תומך בדרישת התמורה של נתניהו להכיר בישראל כמדינת העם היהודי כתנאי להמשך הקפאת הבנייה בהתנחלויות. יש לציין כי לא נמצאו הבדלים משמעותיים ברוב התומך בעמדת נתניהו כאשר פילחנו

את המשיבים היהודים לקבוצות על פי מידת הדתיות שלהם. פילוח על פי הצבעה מעלה כי רק בקרב מצביעי מרצ יש רוב למי ששוללים דרישה זו של נתניהו. שלא במפתיע, בציבור הערבי יש רוב מכריע (79%) מתנגדים לדרישה זו, שכן מבחינתם, הכרה בישראל כמדינת העם היהודי מנציחה ומחמירה את מעמדם כמיעוט לאומי.

והיה ובסופו של דבר יגיעו הצדדים להסכמה וישבו לשולחן, נשאלת השאלה מה המחיר שהישראלים מוכנים לשלם עבור שלום? ובכן, בתמורה לשלום קבע עם הפלסטינים בתמיכת ארה"ב מחצית מהציבור היהודי מוכנים לפינוי ההתנחלויות שמחוץ לגושי ההתנחלות הגדולים (מיעוט גדול של 43% מתנגדים). לעומת זאת, רק מיעוט (28%) חושבים שישראל צריכה לחתום על הסכם כזה ולשלם בפינוי כל ההתנחלויות בשטחים (רוב של 65% מתנגדים לפינוי). פילוח התשובות לשאלת הפינוי המלא תמורת הסכם שלום קבע של הציבור היהודי על פי הצבעה לכנסת ב-2009 מעלה כי רק בקרב מצביעי מרצ יש תמיכה בלתי מסויגת בפינוי כולל. מצביעי עבודה חלוקים באמצע בנושא ובקרב מצביעי קדימה יש מיעוט גדול (47%) המצדד בכך. בציבור הערבי יש תמיכה סוחפת (80%) בפינוי מלא תמורת הסכם קבע.

ומתנחלים שירצו להישאר? הציבור היהודי חלוק באמצע בשאלה האם לאפשר להם להישאר בבתיהם לאחר פינוי והעברת השטחים לרשות הפלסטינית – 47% תומכים במתן אפשרות כזו ואילו 48% מתנגדים לכך. פילוח של המשיבים היהודים לשאלה זו על פי הצבעה מעלה כי בקרב מצביעי קדימה, עבודה ומרצ יש רוב למצדדים במתן אפשרות כזו למתנחלים שעה שבין מצביעי שאר המפלגות תומך בכך רק מיעוט בהיקפים שונים. בציבור הערבי יש רוב אם כי לא גדול (56%) המתנגד לכך.

באשר לסיכויי המימוש, הרי שבציבור היהודי רוב גדול (73%) סבור שאם יחתם הסכם, הנהגת הרשות הפלסטינית לא תוכל לעמוד במחויבויותיה בגלל התנגדות החמאס וגופים אחרים. לעומת זאת רוב דומה (70%) סבור כי ממשלת ישראל, אם תחתום על הסכם שלום כן תוכל לעמוד בהתחייבויות שלקחה על עצמה חרף ההתנגדות של גורמים כאלה ואחרים מבית. בציבור הערבי לעומת זאת תמונת הצדדים מאוזנת יותר: רוב (59%) בטוח או חושב שהרשות תוכל לעמוד בהתחייבויות שתיקח על עצמה ורוב דומה (53%) מעריך כך גם לגבי יכולתה של ממשלת ישראל לעמוד בהתחייבויותיה.

מעט אחרי שנתניהו הביע את תמיכתו בחידוש המו"מ הציג השר ליברמן בנאומו בעצרת האו"ם ואחר כך גם בפגישתו עם שרי החוץ של ספרד וצרפת עמדה שונה בעליל. שאלנו אפוא האם לאור זאת יש או אין להשאירו בתפקידו. בציבור היהודי רוב לא גדול (51% לעומת 43%) סבור כי יש להשאיר את ליברמן בתפקידו כשר החוץ למרות שהוא הציג בפומבי דעות מנוגדות לאלה של ראש הממשלה נתניהו. רוב זהה גם סבור שנתניהו אינו צריך לפרק את הקואליציה עם ישראל ביתנו על רקע זה ולהקים קואליציה חדשה עם קדימה. לעומת זאת בציבור הערבי רוב גדול (67%) סבורים שיש להעביר את ליברמן מתפקידו ויש גם רוב (62%) הסבור כי על נתניהו להחליף את הברית עם ישראל ביתנו בשותפות קואליציונית עם מפלגת קדימה.

חלק ניכר מן התשובות שהוצגו לעיל נגזרות מן הסתם מתפיסת עולם כללית לגבי כוונותיהם של הפלסטינים. חזרנו אפוא על שאלה ששאלנו פעמים רבות בעבר. מתברר כי גם כיום רוב מכריע בציבור היהודי (80%) סבורים כי הפלסטינים לא השלימו עם קיומה של מדינת ישראל והיו מחסלים אותה לו יכלו. יתירה מזו 74% סבורים כי לא יחול שינוי בעמדתם זו גם אם יחתם עמם הסכם שלום. בקרב המשיבים הערבים היה רוב של כ-70% ששללו את הקביעות האלה, כלומר הרוב חושב

שהפלסטינים כן השלימו עם קיום ישראל ושהם אינם רוצים לחסלה הן כיום והן לאחר שיחתם הסכם שלום.

לשאלה מה הנושא הדחוף ביותר שעל הממשלה לטפל בו, העמידו הנשאלים היהודים בראש את המלחמה בשחיתות וכינון מנהל תקין (25%), ולאחר מכן בסדר יורד: סגירת פערים כלכליים חברתיים והשגת הסכם עם הפלסטינים (20% בשני המקרים), קידום הצמיחה הכלכלית ורמת החיים (15%), חיזוק האופי היהודי של המדינה (14%) וחיזוק אופייה הדמוקרטי (6%). בראש סדר הדחיפות של הציבור הערבי עומדים השגת הסכם שלום (38%), קידום הצמיחה הכלכלית ורמת החיים (31%) וחיזוק האופי הדמוקרטי של ישראל (14%).

פילוח התשובות של המשיבים היהודים על פי הגדרה עצמית כשמאל-ימין מדיני העלה כי כצפוי, כי בקרב מי שהגדירו עצמם שמאל או שמאל מתון (15% בלבד מכלל המדגם) הנושא בעל העדיפות העליונה הוא השגת הסכם שלום (46%) כשלאחריו הם מציבים את סגירת הפערים החברתיים (27%). לעומת זאת בקרב כשליש המדגם שהגדירו עצמם מרכז, הנושא בעל העדיפות העליונה הוא מלחמה בשחיתות (26%) ומייד לאחר מכן – השגת הסכם שלום (24%). בקרב מי הגדירו עצמם ימין או ימין מתון (46% מכלל המדגם היהודי) המלחמה בשחיתות היא במקום הראשון (26%) ומייד לאחריה - חיזוק האופי היהודי של ישראל (22%).

מדד המשא ומתן: מדגם כללי - 52.5; מדגם יהודי - 50.0

מדד השלום נערך בחסות תכנית אוונס לגישור ופתרון סכסוכים – אוניברסיטת תל אביב ושל המכון הישראלי לדמוקרטיה. הסקר בוצע בטלפון בימים ב-ד, 18-20 באוקטובר, על ידי מכון "דחף". השתתפו בו החודש 601 מרואיינים שהם מדגם מייצג של האוכלוסייה הבוגרת בישראל. טעות המדידה למדגם בגודל זה היא 4.5%. עיבודים סטטיסטיים: גב' יסמין אלקלעי. תקציר ממצאי הסקר פורסם ב"ידיעות אחרונות" בתאריך 28 באוקטובר 2010.